

Saara-Sofia Sirén kok ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Varsinais-Suomen lähijunaliikenteen käynnistämiseen (1 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Esitämme, että eduskunta lisää julkisen henkilöliikenteen palveluiden ostoihin määrärahan Varsinais-Suomen lähijunaliikenteen käynnistämiseksi valtion vuoden 2026 talousarviossa. Hallitusohjelman mukaan valtio edistää raideliikennemarkkinoiden avautumista ja tosiasiallista kilpailua.

Raideliikennemarkkina avattiin kilpailulle vuonna 2021, mutta raideliikenteen markkina on ollut Suomessa keskittynyttä. Nykyinen hallitus tavoittelee pitkällä aikavälillä kotimaan raideliikenteen kapasiteetin ja investointien lisäämistä. Lakimuutos henkilöjunaliikenteen toimivaltaisesta viranomaisesta on tärkeä osa raidemarkkinan avaamista. Hallitus valmistelee myös henkilöjunaliikenteen kalustoyhtiötä ja nykyisen henkilöjunaliikenteen ostoliikenteen kilpailuttamista.

Raideliikenteellä on merkittävä rooli alueellisen elinvoiman kehittämisessä. Varsinais-Suomessa on erinomaiset aluerakenteelliset edellytykset kestäväälle asunto- ja työmarkkina-alueelle, jos junaliikenne otetaan alueellisen joukkoliikenteen rungoksi. Varsinais-Suomen visiossa maakunnallisen joukkoliikenteen rungon muodostavat keskustaupunki Turun ja seutukeskusten väliset lähijunat yhdessä Tampereen ja Helsinkiin suuntautuvien taajamajunien kanssa. Länsirata liittää Varsinais-Suomen koko Etelä-Suomen kaupunkiverkoston ja on lähtökohta alueellisen junaliikenteen kehittämiselle. Radan varren kunnat tekevät parhaillaan yhteistyötä alueellisen junaliikenteen käynnistämiseksi kaksivuotisessa Varsinais-Suomen lähijunat -projektissa.

Lähijunaliikenteen käynnistäminen edellyttää lainsäädännön uudistamisen ja valmisteilla olevan kalustoyhtiön lisäksi valtiolta investointeja sekä raiteisiin että kuntien ja valtion yhteispanostuksia asemapaikkoihin ja liikennöintiin. Varsinais-Suomi on tällä hetkellä Etelä-Suomen ainoa maakunta, joka ei kuulu valtion ostoliikenteen piiriin. Alueellista junaliikennettä tuetaan Helsingin, Tampereen, Lahden, Kouvolan ja Kotkan muodostamalla alueella. Valtio on päättänyt tukea henkilöjunaliikenteen aloittamista lisäksi Rauman ja Tampereen välillä vuodesta 2027 alkaen.

Varsinais-Suomessa lähijunaliikenne on käynnistettävissä neljällä ratasuunnalla Turusta Uuteenkaupunkiin, Loimaalle, Saloon ja Naantaliin. Turun ja Loimaan välinen lähijunaliikenne on mahdollista järjestää myös kaukoliikenteen vuoroja lisäämällä ja Raision sekä Naantalın suunnan raideliikenne voi alkaa jatkamalla Helsingistä tai Tampereelta tulevia kaukojunia Naantaliin asti. Turun ja Naantalın välinen taajama- tai lähijunaliikenne edellyttää investointia raiteiden perusparantamiseen ja sähköistämiseen. Turun ja Uudenkaupungin välillä on jo toteutettu raiteiden säh-

Talousarvioaloite TAA 142/2025 vp

köistys. Lisäksi liikennöintiä edistää väyläverkon investointiohjelman mukainen radan peruskorjaus.

Nykyisellään liikenne- ja viestintäministeriö käyttää junaliikenteen ostoihin noin 35 miljoonaa euroa vuodessa. Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi kesäkuussa 2025, että 2030-luvulla henkilöjunien ostoliikennettä on tarkoitus jatkaa nykyisessä laajuudessa. Lisäliikennettä on mahdollisuus hankkia, jos kunnat sen rahoittavat. Mikäli valtio ei osallistu lainkaan Varsinais-Suomessa alueellisen junaliikenteen ostoihin, lisää se alueellista eriarvoisuutta. Lisäksi ostoliikenteen uudistamisessa tulee tunnistaa alueellisen junaliikenteen potentiaali. Varsinais-Suomesta löytyvät liikenne- ja viestintäviraston tuoreimman arvion mukaan Suomen potentiaalisimmat yhteysvälit, muun muassa Salo—Turku—Naantali, jolla on mahdollista päästä lähes miljoonaan vuotuiseseen matkaan. Alueellisen junaliikenteen uudistaminen on tehtävä reilusti ja niin, että myös Varsinais-Suomessa saadaan lähijunat liikkeelle valtion kumppanuudella.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 1 000 000 euroa momentille 31.20.21 junaliikenteen ostoihin Varsinais-Suomen lähijunaliikenteen käynnistämiseen.

Helsingissä 3.10.2025

Saara-Sofia Sirén kok
Johannes Yrttiaho vas
Mauri Kontu kesk
Milla Lahdenperä kok
Eeva-Johanna Eloranta sd
Sandra Bergqvist r
Timo Furuholm vas
Ritva Elomaa ps
Saku Nikkanen sd